

Pētījuma "Aprūpe mājās – resursi un iespējas" kopsavilkums

1. Pētījuma aktualitāte un mērķi

Pētījums analizē aprūpes mājās situāciju, pieejamos resursus un iespējas tās optimizēšanai. Rīgas valstspilsētas pašvaldībā novērojama tendence, ka samazinās aprūpes mājās pabalsta saņēmēju skaits, bet pieaug to personu skaits, kuras izmanto aprūpes pakalpojumu. Īpaši strauji aug 4. aprūpes līmeņa klientu skaits, kas norāda uz sarežģītām un plašām aprūpes vajadzībām. Neformālo aprūpētāju (tuvinieku) zināšanas un prasmes nav skaidri definētas, kas rada izaicinājumus kvalitatīvas aprūpes nodrošināšanā.

Pētījuma mērķi:

1. Izvērtēt aprūpes pabalsta apjoma ietekmi uz pabalsta saņēmēju skaitu.
2. Noskaidrot klientu iespējas nodrošināt pašvadītu aprūpi, piesaistot pieejamos resursus.
3. Izprast neformālo aprūpētāju vajadzības pēc atbalsta.

2. Aprūpes līmeņi

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu, aprūpes mājās pakalpojumi tiek iedalīti četros līmeņos:

- **1. līmenis** – nepieciešams minimāls personāla atbalsts.
- **2. līmenis** – ikdienā vajadzīgs neliels atbalsts.
- **3. līmenis** – nepieciešams regulārs personāla atbalsts.
- **4. līmenis** – persona pilnībā aprūpējama.

3. Izvērtējuma process un metodoloģija

Pētījumā izmantota jaukta metodoloģija:

- **Kvantitatīvie dati** – statistikas analīze par aprūpes pakalpojumu un pabalsta saņēmējiem.
- **Kvalitatīvie dati** – telefonintervijas ar klientiem, viņu tuviniekiem un neformālajiem aprūpētājiem.

4. Galvenie pētījuma jautājumi

1. Kāds ir aprūpes pabalsta apjoma un pieprasījuma pēc tā savstarpējais sakars?
2. Vai klientiem ir pieejamas personas, kas var nodrošināt pašvadītu aprūpi?
3. Kādas ir neformālo aprūpētāju zināšanas, prasmes un vajadzības?

5. Galvenie atklājumi

- **Pakalpojuma un pabalsta dinamika:** Pēdējos gados materiālā atbalsta saņēmēju skaits samazinās, bet aprūpes pakalpojumu izmantojošo klientu skaits aug.
- **Apmierinātība ar aprūpi mājās:** 92% respondentu ir apmierināti ar aprūpes pakalpojuma kvalitāti.
- **Pašvadīta aprūpe:** 79% aptaujāto neapsver iespēju aprūpētājiem kļūt par klientam tuviem cilvēkiem.
- **Cilvēkresursu pieejamība:** 80% respondentu norāda, ka viņiem nav pieejami cilvēki, kas varētu sniegt pašvadītu aprūpi.
- **Pašvadītas aprūpes šķēršļi:** vientulība, vecums un slimības, darba slodze, attālumš.
- **Neformālo aprūpētāju zināšanas un prasmes:** Lielākā daļa aprūpētāju uzskata, ka viņiem ir pietiekamas zināšanas un prasmes, tomēr 33% trūkst pirmās palīdzības iemaņu.
- **Apmācību nepieciešamība:** 87% neformālo aprūpētāju neuzskata, ka viņiem būtu nepieciešamas papildu apmācības.

6. Secinājumi un ieteikumi

- **Aprūpes pabalsta nosacījumu maiņa** varētu veicināt lielāku klientu izvēli par labu pabalstam, kas potenciāli samazinātu aprūpes pakalpojuma izmaksas.
- **Neformālajiem aprūpētājiem nepieciešams lielāks atbalsts**, īpaši psihoemocionālā palīdzība un atelpas brīži.
- **Pašvadīta aprūpe nav reāla alternatīva** lielākajai daļai klientu, jo nav pieejami resursi un tuvinieki, kas to varētu nodrošināt.
- **Aprūpētāju zināšanu pilnveide varētu uzlabot aprūpes kvalitāti**, jo īpaši attiecībā uz pirmās palīdzības sniegšanu un vecumgrupu īpašībām.

Pētījuma rezultāti norāda, ka aprūpes mājās pakalpojumu attīstība ir svarīgs jautājums, kas prasa rūpīgu plānošanu un resursu optimizāciju, lai nodrošinātu kvalitatīvu un pieejamu aprūpi ikvienam, kam tā nepieciešama.